



UNITÁRIUS ÉLET

XLVI. évfolyam 5. szám

1992. szeptember-október

Bajor János:

HÁLAADÁS

Énekelj az Úrnak te egész föld. Szolgáljatok Néki örvendezéssel. Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten, ő alkotott minket és nem magunk, az ő népe vagyunk... adjatok hálát neki, áldjátok az ő nevét..!

(100. Zsoltár.)

Ilyenkor ősszel a szántóvető ember megáll földje szélén és tekintetét az ég felé fordítván, köszönetet mond Istennek, hacsak egy halk sóhajtással is, az esztendő eredményeiért, munkájának gyümölcseiért. Elvetvén magjait, egész évben gondozta azokat és immár betakarítva látja családját és maga számára a mindennapi betevő falatot. Sokat dolgozott, küzdött a föld makacsságával, az időjárás szeszélyeivel, de nem volt hiábavaló. Most sem feledi azonban lelke mélyén, hogy saját ereje kevés lett volna... hisz övé a munka, de az áldás Istené.

Ezt az örök emberi érzést, Istennel szembeni köszönetünket fejezik ki az egyházak, midőn őszi hálaadó istentiszteletet tartanak gyülekezeteik számára.

A kereszténység tudja, hogy názáreti Mestere milyen nagy fontosságot tulajdonított a hála megnyilvánulásának. Ő maga is számtalanszor kezdte így imáit, mondandóit... „Hálát adok néked Atyám, mennynek és földnek ura...” Emlékezzünk a jeruzsálemi úton történetekre. (Luk. 17. r.) Amikor Jézus egy faluba beméne, jöve elébe tíz bélpoklos férfi és felemelt szóval kérték őt: Mester könyörülj rajtunk! Ő megszárván a nyomorultakat, a templomba küldte meggyógyulni őket. Egy pedig amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, dicsőítvén az Istent nagy szóval. Arccal leborult Jézus lábainál, hálát adván neki. Felelvén pedig Jézus mondta: Avagy nem tizen tisztulának-e meg? A kilenc pedig hol van..?

A kérdés a ma emberéhez is szól. Ma is megkérdezi a Mester, ki hogyan áll a hála érzelmével. Ma is többen vannak a „kilencek”..? Sajnos igen..! Az életben elért eredményeinket ma is természetesnek tartjuk. Úgy véljük senkinek nem tartozunk hálával, köszönettel. Csak önmagunknak.

Talán még olyanok is vannak köztük, akik megkérdeznék, mi az hogy hála. Az elvett jóért a jótévővel szemben, a szívben élő elismerés, tisztelő, köszönő és viszonzásra kész érzés: ez a hála. A hálaadás pedig ennek az érzésnek szóban és cselekedetben való megnyilvánulása. Hálával mindenkinek felett Istennek tartozunk, mert minden szellemi,

erkölcsi, testi és anyagi javaink az ő adományai. Bajainkból, a bűnből ő szabadít meg. A hála külső jelei azonban nem elegendők, ezért már az ótestamentum vallása is azt kívánta, hogy az a szívnek tiszta, nemes érzéseiben nyilatkozzék meg. Az Írás szerint hálával tartozunk továbbá embertársainkkal szemben, akik arra segítenek bennünket, hogy életünk boldog és üdvösséges legyen. Így elsősorban szüleinknek, tanítóinknak, világi vezetőinknek tartozunk köszönetünkkel. Már a Próféták a legszebb erények közé sorolták a hálát, mely kedvessé teszi az embert és érdemessé arra, hogy az embertársak továbbra is megtartsák irántunk a jóakarukat.

Senki nem olyan erős, hogy Istennek és felebarátainak segítségét nélkülözni tudná. Sőt, jönnek olyan időszakok az életben, amikor már csak a segítségben tudunk megkapaszkodni: Isten láthatatlan kezében és környezetünk jószándékában.

Ki mondhatja azt magáról este lefektében, hogy reggel biztosan fel fog ébredni, vagy, hogy a megkezdett útnak feltétlenül végére fog érni? Senki!

Egyáltalán nem természetes és magától értetődő, hogy életünk jó rendben zajlik, hogy vállalkozásaink sikeresek, hogy életünk és egészségünk van.

Nem csupán az első világháborús költőnknek voltak igazak döbbenetes szavai: „minden nap új csodára ébredek, hogy még élek, hogy még élek...”

Mindnyájan tanúi és élvezői vagyunk e csodának, Isten gondviselő csodáinak – szeretetének, melyért semmivel nem fizethetünk, csak köszönettel és hálával – viszontszeretettel.

Istent nem lehet jótéteményeiért megfizetni, nincs az az áldozat, mely viszonzhatná az ő kegyelmét. Már Ésaiás így kezdi próféciáját... mire való az áldozatok sokasága.. ne hazug áldozatokat hozzatok... hanem „tanuljatok jót tenni, törekedjétek igazságra, vezessétek jóra az erőszakoskodót és pártoljátok az árvák és az özvegyek ügyét...”

Ezt kérte Isten egykoron Izraeltől, azt kéri ma hálánk jeléül, tőlünk is.

Irodalmi szemle

Folyóiratainkban egyre gyakrabban találkozunk unitárius vonatkozású megnyilatkozásokkal, s ezekről igyekszünk tájékoztatást adni olvasóinknak. Első helyen említjük a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete folyóiratának, az Irodalomtörténeti Közleményeknek 1992. évi 1. számában megjelent tanulmányt, amelyet Kis Domokos írt *Confessio: az unitáriusok vallástétele* címen. A vallástétele az Erdélyből 1707-ben II. Rákóczi Ferenc kíséretében Magyarországra menekülő Tordai Szaniszló Zsigmond, Torda város egykori főbírája írja, még hozzá Károlyi Sándorné Barkóczy Krisztina kérésére, aki világos betekintést szeretne a sokat kárhozott unitárius vallás valódi természetébe. Tordai Szaniszló Zsigmond a munkát az ugyancsak Magyarországra bujdosó tordai pappal, Szentiványi Bartók Jánossal együtt végzi el. A *Confessio* tizenegy tételből áll, s Kis Domokos mindegyiket idézi tanulmányában. A fontosabbak: Az Atya Istenről. A Fiúról. A Szent Lélekről. Az Ecclesiáról. A vízzel való Keresztségről stb. A *Confessio* után az u.n. Panaszok következnek, amelyek felsorolják mindazt a méltatlanságot, amelyek az adott időszakban az unitáriusokat sújtották. A hét tételre osztott Panaszok utolsó szakaszát ekképpen fogalmazza meg Tordai Szaniszló Zsigmond:

„Senkinek gonoszt nem kívánunk, sőt inkább tiszta lélekkel kívánjuk, hogy az Isten mindenkinek irgalmazzon, az ő Sz. ismeretiben, jó lelke által világosítsa, az eggyességnek és a Sz. Szeretetnek lelkével megáldgjon, hogy e világban egymással, mint a Tanítványok eggyesek lehessünk, békességben élhessünk; mind a következő életben fejenként a mi Fejünkkel az Úr Kristussal eggyesülhessünk. Amen.”

Kis Domokos kitűnő tanulmánya igen értékes unitárius dokumentumot hoz nyilvánosságra, amely ez ideig egyháztörténeink előtt is jószerével ismeretlen volt. Az Irodalomtörténeti Közlemények (ITK) 1992. 1. száma ez okból joggal tarthat számot minden unitárius olvasó érdeklődésére, hiszen a folyóiratban hitvallásának páratlan becsű és világosságú megfogalmazásával találkozunk.

Egy másik folyóirat, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat folyóirata, az igen népszerű Valóság, ha nem is közöl ilyen meghatározó fontosságú egyházi dokumentumot, egyik publikációjában, amely Makovecz Imre művészetének gyökereit kutatja (Kállai Géza: *Mak-reál* 1992. 7. szám) egy horvátországi születésű német gondolkodó, Rudolf Steiner az ember mivoltának megismerését célzó modern misztikus tanításával foglalkozik. Ezek kifejtése során a következőket jegyzi meg: „Ezt az egész gondolatkört a magyar egyháznagyok is végigjárták Steinerénél – ebben a tekintetben – sokkal jobb könyvtárak és a görög, az arámi és latin nyelv fölényes ismeretének birtokában. Ezért szívesebben hallanánk a hivatkozottak között Pázmány Pétert vagy ha tetszik Dávid Ferencet, akik a filozófia

mélységeibe hatoló írásaikban, ékes magyarsággal, megfogalmazták az erről tudhatókat.”

A Valóságban közölt tanulmányban Kállai Géza építész-mérnök tehát Makovecz Imre művészetét elemezve, anélkül, hogy bármiféle unitárius elkötelezettség tanújelét adná, nem tesz kevesebbet, minthogy példa nélküli érzékenységgel ismeri fel Dávid Ferenc gondolkodói jelentőségét: ha egy tárgyilagossá, el nem kötelezett értékelés magasabbra helyezi egyházalapító első püspökünket, mint azt bármely elkötelezett, tehát okszerűen elfogult hívő tehette eddig, minden kétséget kizáróan nyer bizonyítást a nem egyszer vitatott tény, hogy Dávid Ferenc mennyire kiemelkedő gondolkodója volt a reformációnak, mi több az egész, oly hatalmas szellemi teljesítményekkel büszkélkedhető tizenhatodik századi Európának.

Még egy folyóiratcikkre hívjuk fel a figyelmet, amely azonban már nem hazánkban, hanem az Egyesült Államokban látott napvilágot. Szerzője Unghváry A. Sándor. Írásának címe: *Dávid Ferenc, az unitarizmus apostola*. A Colorado államban élő magyar származású professzor a toledoi egyetemen tartott előadásának anyagát közli az *Itt-ott* c. folyóirat 1992. 1. számában.

E tanulmány ismertetésére – amely egyébként egy Unitáriusok Erdélyben c. előadássorozat része volt – egy későbbi számunkban térünk vissza.

Igen nagyfontosságú, tartalmi gazdagságából következően nélkülözhetetlen könyv jelent meg magyar nyelven ugyancsak az Egyesült Államokban, a California állambeli Chicoban működő Center for Free Religion (Szabad Vallás Központ) kiadásában: *Esszék a gyakorlati teológia köréből*. Szerzője Gellérd Imre, egykori homoródszentmártoni unitárius lelkész, páratlan tudású és látókörű atyánkfia, aki, mint leányának, Gellérd Juditnak előszavából megtudjuk, a teológiával párhuzamosan pszichológiát, pedagógiát, filozófiát, nyelveket és szociológiát is tanult.

Könyve az ebből fakadó széles körű ismeretek tárháza, s a pedagógus által továbbított gyakorlati tudnivalók nélkülözhetetlenek látszanak teológusaink, sőt lelkészeink számára is. Prédikációelmélet-története, prédikációépítési módszerének továbbadása igen mély tárgyi-történeti tudáson alapszik, ahogy ezt számos idézett példával is bizonyítja. Elvontként megszokott és kezelt fogalmakat a fölényes tényanyagismeret meggyőző és bizonyító erejével hoz közelebb, mintegy közénk, a földre; így A szeretet c. fejezetben a szeretet sokat hangoztatott, és sokszor némiképp kiüresedett fogalmát a filozófiatörténet tükrében népszerű tartalommal tölti meg.

Gellérd Imre, miközben szuggesztív és értő betekintést enged a prédikációalkotás némiképp misztifikált műhelyébe, unitárius toleranciájáról is tanúságot tesz, amikor egy idevágó jegyzetében a nagy református püspököt, Ravasz Lászlót idézi: „Ravasz Lászlónak egy gyönyörű hasonlata: „Az

evangélium és az emberi szív egymásnak vannak teremtvé, de nem találják egymást. Prédikálni annyi, mint a kettő találkozását megszervezni."

Újszerű és nagyon izgalmas gondolatra épül az a fejezet, amelyben Gellérd Imre az istentisztelet sokat vitatott demokratizmusát tárgyalja. A tét: a hívők aktivitása, vagy – egyéb vallások körében is megszokott – passzivitása. A közvéleménykutatók tükrében tárgyalt gondolatmenet, az unitárius jelleg kidomborításának jegyében a hívők minél nagyobb aktivitása mellett foglal állást.

A prédikálás esztétikájának ilyen alapos megalakítása szinte példa nélkül állónak mondható, s teológiai oktatásunkban mindenképpen nélkülözhetetlenek a gyakorlati tudnivalók, különös tekintettel Gellérd Imre nyelvi igényességére is, melynek fontosságát nagy hangsúllyal emeli ki hézagpótló, alapkönyvként számontartható, mély tudásról és felkészültségről tanuskodó, empatikus könyvében.

A másik könyv, amelynek ismertetésére sort kerítünk, ugyan csupán közvetetten unitárius vonatkozású, de mindenképpen említést érdemel irodalmi szemlénkben. A Kodály Intézet kiadásában jelent meg Kecskeméten a *Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete* c. tanulmánygyűjtemény 1991 őszén, Bónis Ferenc szerkesztésében. A kötetet szerkesztő kiváló zenetudós és zenetörténész munkái akkor is számot tarthatnának érdeklődésünkre, ha a Dávid Ferenc Egylet 1992. januári ülésén tartott élményszerű előadására Bartók Béla Táncszvitjének keletkezéstörténetéről, valamint a mű előadásának problémáiról nem úgy emlékezünk, mint Egyletünk történetének egyik legkiemelkedőbb eseményére.

A Bónis Ferenc ízlését és szakmai tudását minősítő kötet alig több mint háromszáz oldalon érzékeltes, sokoldalú képet nyújt zenetörténetünk két kiemelkedő alakjáról. A kötet szellemiségét félreérthetetlenül tükrözi a szerkesztő előszava, amelynek legfontosabb gondolata, hogy mit jelent számunkra Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence neve. „Mindenekelőtt: műveltség és magyarság egységét. Azét a magyarságét, mely »Európa és Ázsia kultúrája közt nem ide-oda hányódó komp«, hanem, eszményeit tekintve, »híd, s talán mindkettővel összefüggő szárazföld.« Azért a magyarságért, melynek egyik kezét »a nogáj-tatár, a votják, cseremis fogja, másikat Bach és Palestrina« – s amely, épp ezért, szervesen magába tudja olvasztani szakadatlan fejlődésének minden szükséges elemét, származzék az napkeletről vagy napnyugatról. Csak így marad-

hat fenn, így újulhat meg, így lehet önálló és eredeti."

E megkapó bevezető gondolat jegyében nem kisebb jelentőségű és hitelességű szerzők tanulmányai következnek, mint Újfalussy Józsefé, ifj. Bartók Béláé, Vargyas Lajosé, Sárosi Bálinté, Farkas Ferencé, Kroó Györgyé, Breuer Jánosé, Sándor Judité, Molnár Antalé, a szerkesztő Bónis Ferencé – hogy csak néhány hazai nevet ragadjunk ki a külföldiekben is bővelkedő impozáns névsorból. A kikerekedő összkép átfogónak tetszik, a kötet a bemutatottak teljes munkásságát elemzi és méltatja: a zenetudományi eredményeket éppúgy, mint a művészi értékeket. A recenzens legföljebb szubjektív meggondolásból emelheti ki olyan *lassan feledésbe merülő* szeletét Kodály magyarságtudatmeghatározó munkásságának, amely a mindig elhanyagolt, de akkor még legalább az ő szívügyének számító nyelvvédelemmel foglalkozik. Soha nem voltak olyan érvényesek a gondolatok, melyeket Kodály 1936 decemberében közölt Laczkó Gézával, mint éppen napjainkban:

„Mért ne végezhetne minden lap, vagy legalább a java, nyelvi öntisztító folyamatot magán, ahelyett hogy mások tisztogatására várna? Amellett, hogy minden sorában kifogástalan szöveget ad, mért ne szórhatna el feltűnő – pl. kézírásos – írással laponként, emlékezetesen megfogalmazott – talán részben verses – nyelvhelyességi tanácsokat, addig, amíg mindenki könyv nélkül tudja, mint a darmolreklámot. Ha eféléket bele tud verni a köztudatba a sajtó, bűne és mulasztása, ha nem él vele a nyelv érdekében, ami végre a saját érdeke.” „De természetesen csak írók tudnák megcsinálni. Akiknek szintén létérdeke, hogy minél többen tudjanak jól magyarul.” – írja Kodály.

Hát így a zeneművész és zenetudós, aki felismerte, hogy nyelvünk tisztasága azonosságtudatunk legmeghatározóbb tartóoszlopa.

Köszönet Bónis Ferencnek, hogy segített tudatosítani, milyen hatalmas kulturális kincsekkel rendelkezünk – és hogy gyűjteményének közreadásával segít abban, hogy megtarthassuk, megőrizhessük e mással nem pótolható kincseket.

A következő Bónis-kötet ismertetésével reményeink szerint legközelebb foglalkozunk. A könyv – *Hódolat Bartóknak és Kodálynak* – már csak lapzárta után kerül forgalomba.

Török Tamás

Kulturális hír

A Protestáns Közművelődési Egyesület által alapított EVANGÉLIUM SZÍNHÁZ 1992. október 29-én mutatkozik be a közönség előtt a Dunapalota színháztermében (Budapest V., Zrínyi u. 5.). Színre kerül Tamási Áron Hegyi patak c. színjátéka, Udvaros Béla rendezésében. Az előadás a mű magyarországi ősbemutatója. A főbb szerepekben Csonka

Ibolya, Fehér Anna, Bitskey Tibor, Horváth Sándor, Mécs Károly, Simon György lép fel.

További előadások: október 30, november 8, 9, 15, 22, 23, 29, 30 – minden alkalommal este fél nyolc órakor.

Jegyelővétel az előadás színhelyén.

Unitárius sorsok

82 év 61 sorban

László Gyula

A Szerkesztőség arra kért, írnam meg életemet, kiemelve unitárius vonatkozásait, s mindezt 2 gépelt oldalban. Így egy-egy életévemre még egy sor sem jutna, valamiképpen össze kellene fognom „pályám emlékezetét”. Sikerül-e, nem tudom.

Magamban élem az oekumenet: Édesapám s magam unitáriusként éltünk, Édesanyám és Nővérem református, Feleségem és Gyermekeim katolikusok. Unitárius neveltetésemet elsősorban kiváló hittantanárainak köszönhetem. Elsősorban Bíró tiszteletes úrnak, aztán a feledhetetlen unitárius misztikusnak Iván Lászlónak, a számadást váró Pethő tiszteletesnek és a magyar szónoklat legjobb hagyományait képviselő Filep Imre barátomnak. Ha az unitarizmus tanítása: „mindeneket megvizsgáljatok, s ami jó azt megtartsátok”, akkor egész életemben hű maradtam ehhez. De a szavakba szegényített Teremtő helyett inkább az aeropagita Szent Dénes minden emberi tulajdonságot tagadó tanát vallom: az Isten nem igazságos, nem szerető, nem jó, nem atyai stb. stb. mert ezek mind földi, emberi fogalmak, amelyek elszegényítik a Teremtő kozmikus korlátatlanságát.

Bölcsömnél két Szülöm őrangyala vigyázott reám, s egész életemben mellettem is maradtak: az értelem és a szépség. Az értelem Édesapám öröke, a szépség Édesanyámé. Kettejük nem ötvöződtek hibátlanul bennem, hanem hosszabb korszakokban felváltva éltek utóéletüket: így váltakozott a régész (az értelem) és a képzőművész (a lélek szépsége) benne, míg végül úgy 50 éves korom táján egymásrataláltak.

Általában mint régészt, magyar őstörténészt ismernek, kiállításaim bejárták az országot. Ám mindkét magatartást áthatotta az a felemelő érzés, hogy magyar vagyok. Nem irányult ez senki ellen, csak mindennapos öröm volt életemben nyelvünk árnyalt kifejezőereje és történelmünk „enyésző fénye”. Régészéletemet a Nemzeti Múzeumban és a kolozsvári és pesti egyetemeken töltöttem, kiállításaim meg bejárták nagy városainkat. A pontot mindegyikre egy-egy emlékezetes elismerés tette. Régészeti munkásságomért az 1991-ben kapott Széchényi díj, **Az Ács Fiának Evangeliuma** linoleumsorozatomért pedig II. János Pál pápa apostoli áldása ugyanebben az évben.

Sokáig voltam – s vagyok – régészetünk „persona non grata”-ja, de ez nem bántott, mert hiszen magam vágytam arra, hogy még életemben elfelejtsenek! Ami maradandó érték munkásságomban, az váljék a magyar közműveltség szerves részévé név nélkül, ami pedig esendő volt benne, azt amúgy is kirostálja az idő. Mindvégig alázattal szolgáltam, mint a „szegény ember régésze” azt, amit Zrínyi Miklós egy mondatba tömörített: „Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók”.

Végül, hadd fűzzem hozzá az elmondottakhoz, hogy családom, s magam is a magyar nemzet legkeletibb törzséből a székely népből, származunk és hogy 1910-ben születtem; halálom éve még ismeretlen.

Balatonrendes, 1992. VII. 4-én

Sztankóczy Zoltán

Sztankóczy Zoltán, budapesti egyházközségünk tiszteletbeli presbitere 1916. október 23-án született Aradon. Egyetemi tanulmányait 1940–44 között végezte Kolozsvárt és 1945-ben ott avatták „summa cum laude” eredménnyel a közgazdasági tudományok doktorává. A következő évben családjával együtt Budapestre költözött, ahol a nemzetközi közlekedés és a közlekedésfejlesztés területén dolgozott részben gyakorlati, részben tudományos és egyetemi oktatói munkakörökben. Ezeknek a munkaköröknek ellátásához fontosnak ítélte a nemzetközi vasúti és közúti közlekedés hivatalos nyelveinek ismeretét és német, francia, olasz nyelvekből felsőfokú képesítést szerzett.

Az unitarizmus és általában a keresztény hit kérdései iránti (eladdig inkább látens) érdeklődése a 60-as évek második felében ébredt fel, amiben el-

sősorban Teilhard de Chardin írásainak megismerése játszott indító szerepet, akiben tudóst és mélységes hívőt, az ökumené felé nyitott gondolkodót fedezett fel. Két évtizedes érdeklődés és képzés után elég erőt érzett arra, hogy elsősorban saját maga és gyermekei számára megkísérelje modernnek értelmezett, az ökumenikus kereszténységgel is harmonizáló unitárius hitének írásba foglalását. Bár ezeket a dolgozatokat önképzésnek szánta, azért írásait egyházunk vezető lelkészeinek is bemutatta. Ezeknek az írásoknak első példái jelentek meg az Unitárius Élet ez évi számaiban. Ezenkívül ebben az évben vállalta a nemzetközi unitárius és szabadelvű protestáns sajtó figyelemmel kísérését, valamint, hogy ezekből fordításokat állít össze és átadja érdeklődő lelkész társainknak.

Jézus Krisztus személyiségéről és szerepéről

JÉZUS AZ ISTENFIA, JÉZUS AZ EMBERFIA

Jézus a szamáriai asszonynak egyértelműen kijelentette, hogy ő a várt Messiás, a Krisztus. Péternek a többi tanítvánnyal együtt tett vallomását, miszerint Jézus a Krisztus, az Élő Isten Fia, azzal nyugtázta, hogy Péter válasza igaz, mert azt neki Isten sugallta. Nem lehet kétséges, hogy Jézus maga mind a Messias (Krisztus), mind az istenfia megnevezéseket elfogadta, vállalta. Ugyanakkor Jézus többször is utalt arra, hogy tanítványai és hívei, idegenek, az őt elutasítók felé ne hangoztassák ezt a két méltóságnevet, és ő sajátmagáról beszélve is inkább az Emberfia megnevezést használta. Nem azért választotta az Emberfia nevet, mert az Istenfia nevet nem vállalta volna, és különösen nem azért, mert az Istenfia az isteni, az Emberfia az emberi származásra utalt volna, és Jézus ezzel is kifejezésre akarta volna juttatni, hogy nem vallja isteni, de hangsúlyozza az ezzel szembeállítható emberi származását. Ha a mi időnkben találkozunk olyan felfogással, amely ellentétet vél felfedezni az Istenfia és az Emberfia nevek lényege között, az nem a Jézus korabeli gondolkodás kereteiben tájékozódik, hanem abból kiszakadva, az evangéliumoktól eltérő következtetésekre jut.

Az emberfia fogalom a közeli vallásokban (Mezopotámiában, Kánaánban stb.), sőt a görög mitológiában egyaránt ismert. A lényege az, hogy az ember eredetileg isteni hasonlóságú volt, tökéletes és halhatatlan. Ez jelentette az emberiség „aranykorát”, amelyből az ember kiszakadt ugyan, de majd újabb aranykor nyílik meg számára, ha egy isteni ember (az emberfia) megjelenik és visszavezeti az embert oda, ahol az első aranykorban volt. Ez a gondolatkör nem hiányzott a zsidóságnál sem. Az Ószövetség szerint Ádámot is isteni hasonlósággal alkotta meg a Teremtő. Az ősbűn elkövetésével az ádám ember elvesztette ezt az isteni kiváltságot, gyarlóvá, halandóvá vált. Ez a bűnös helyzet nem örökkévaló azonban, mert egy szabadító, az Emberfia visszavezeti a zsidóságot (annak „igaz maradékát”) a halhatatlanságba, az örök üdvösség állapotába. Az ószövetségi könyvekben Dániel prófétánál azt olvashatjuk, hogy látomásában az ég felhőin az Emberfia közeledett, akit az Ősereg (az Úr) elé vezettek. Ő hatalmat, méltóságot, királyságot adott neki, és ez a hatalom örök, királysága nem vész el (Dán 7, 13–14).

A Közel-Kelet ókori kultúráiban az istenfia megnevezést általában a királyok kapták, hogy ezzel isteni származást jelezzenek. Ezt a kitüntető címet a trónfoglalási ünnepség keretében nyerték el, minthogy éppen akkor váltak jelképesen Istenfiává.

Ebből az is nyilvánvaló, hogy nem születésük révén, tehát nem biológiai származással voltak istenfiak, hanem uralkodásuk megkezdésével váltak azzá, amikor egyúttal isteni erők birtokába is jutottak. Ez a felfogás megtalálható a zsidóság körében is, miként a 2. zsoltárban olvashatjuk az Úr végzését hirdelve: „Az én fiam vagy! Fiammá tettelek ma Téged!” (Zsolt 2,7). A zsidó mitológiában emberfeletti, mennyei lényeket is neveztek istenfiaknak, ahogyan a Teremtés könyve is jelzi, megemlítve, hogy Isten fiainak emberi lányok szültek gyermekeket, akik a régi idők híres hősei lettek (Ter 6, 1–4). A messiási várakozások keretében az isteni kiváltságot jelzőként az eljöv-

endő Messiást is nevezték Istenfiának. Az isteni nemzést a zsidó fogalmazás nem tartalmazza, a hangsúlyt is isteni kiváltságra és az Isten iránti feltétlen engedelmessegre helyezi.

Jézus megszólítása az evangéliumok szövege szerint általában Mester, vagy Uram volt. A Messiás, az Istenfia, az Emberfia nevek Jézus szerepére, méltóságára utaltak. Közülük az első (a Messiás = Krisztus) volt a legáltalánosabb. Az Istenfia névvel az Újszövetségben viszonylag gyakran, de általában hangsúlyos helyeken találkozhatunk, mint amilyen például a megkeresztelkedés, amikor Jézus kiváltságtát égi szózat jelzi: „Te vagy az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm” (Mt 3, 17; Mk 1, 11; Lk 3, 22). A megkísértés alkalmat ad arra, hogy Jézus az istenfiúságban Isten iránti feltétlen engedelmesseget jelezze. A tanítványok nagy tanúságtétele keretében Péter nevezi Jézust az Élő Isten Fiának, hogy ezzel hitük lényegét és mélységét fejezzék ki (Mt 16, 16). A nagytanács előtt a főpap tette fel a kérdést, hogy Isten fia-e? (Mt 26, 33), és bár Jézus válaszában az Emberfia mellett maradt, de a „Te mondd”-dal azért nem utasította el az Istenfia és az Emberfia lényegbeni azonosságát.

A három méltóságnév sem a zsidóság egésze, sem a tanítványok, sem pedig Jézus névhasználatában nem ütközött, és párhuzamos alkalmazásukat láthatjuk. Azt is észre kell venni, hogy Jézus önmagára nem az Istenfia, hanem az Emberfia megnevezést választotta, amit azonban kizárólag csak sajátmagára vonatkoztatva használt, és mások szájába az evangéliumok ezt a nevet nem adták. Bár az Istenfia és az Emberfia méltóságnevek között nincs lényegbevágó tartalmi különbség, Jézus mégis bizonyára nem ok nélkül részesítette előnyben önmagáról beszélve az utóbbit. A zsidóság messiási várakozása túlnyomórészt a politikai messiást várta, és kevesek számára jelentett elsősorban vallási tartalmat. Jézus viszont határozottan elhárította magától a politikai messiási szerepet, és kizárólag vallási evangéliumot akart hirdetni. Az Istenfia méltóságnévnek volt világi, politikai vonatkozása is, minthogy uralkodók földi hatalomba való beiktatását is kísérte. Az Emberfia ehhez viszonyítva tisztábban tükrözte a vallási várakozások betöltőjének szerepét, nem volt semmiféle politikai színezete és mélyebben az ószövetségi írásokban gyökerezett. Mindez természetesen csak az akkori eszmevilágra támaszkodó feltételezés, hiszen az evangéliumi szövegek nem adnak felvilágosítást arról, hogy Jézus mit is tartott az Emberfia név benső tartalmának. Minthogy azonban a korabeli zsidóságban mindkét fogalom ismert volt, bizonyára sem Jézus, sem az evangélisták nem is tartották szükségesnek részletesebb megvilágításukat.

Az Emberfia (és az Istenfia is) kezdettől fogva Istennél volt és Isten mellől érkezik a zsidó mítoszok szerint a földre és feladatának teljesítése után vissza is tér oda és Isten mellett marad örökké. Az evangéliumok nem utalnak arra, hogy Jézus beszélt volna az ő születése előtti létezéséről (preegzisztenciájáról), de vannak jelzések arra, hogy ennek mégis tudatában lett volna. A János szerinti evangéliumban például olvasható, hogy „Bizony, bizony mondom néktek, hogy mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn 5,

58). Világos utalás ez arra, hogy saját létét nem földi születésétől számítja. Azt is kijelentette, hogy isteni származású („Én az Istentől származtam és jöttem” Jn 8, 46), amit nem lehet úgy magyarázni, mintha Mária szűzi születésével függne össze, hiszen ő már Ábrahám előtt volt, évszázadokkal Mária és József élete előtt. Abból, hogy Ábrahám előtt ő már volt, nyilván következik, hogy nem földi létezésre, hanem mennyei Atyja melletti létezésére gondolt. Az evangéliumokból sok helyet lehetne idézni, amelyek a mennyei létezésre utalnak, például amikor így szól: „Azért szállottam le a mennyből” (Jn 6, 38), vagy amikor kijelenti, hogy: „Ti innen alulról valók vagytok, én meg felülről való vagyok, ti e világból vagytok, én nem e világból vagyok” (Jn 8, 23). A halála utáni feltámadását ugyancsak több ízben jelezte tanítványainak és kijelentette a főtanács előtt is, hogy látni fogják őt a hatalmas Isten jobbján ülni (Lk 22, 69).

Halála előtti imájában arra kéri Atyját, hogy halála után majd részesítse őt abban a dicsőségben, amelyben része volt Istennel, még mielőtt a világ lett (Jn 17, 5). Jézus saját földi élete előtti és utáni mennyei létezéséről tanítványainak így nyilatkozott: „Eljöttem az Atyától, a világba jöttem, de most itthagynom a világot és visszatérek az Atyához” (Jn 16, 28).

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus, amikor önmagát Emberfiának nevezte, személyiségét és működését valóban olyan tartalmúnak vallotta, amilyenek a zsidóság körében ezt a fogalmat ismerték. Magába foglalta a teremtés kezdetén való létet és a világ elmúlása utáni örök létezését is. Vallotta az Atyától való származást és a hozzá való hasonlóságot is. Vallotta, hogy küldetését, hatalmát is az Atyától kapta, és az Atya rábízta az ítéletet is. Mindez azonban nem jelentette azt, hogy magát Istennel egyenrangúnak, tőle függetlennek tekintette volna. Éppen ellenkezőleg, nagyon hosszan lehetne sorolni azokat az evangéliumi helyeket, ahol az Istennel szembeni „alárendeltség”, Isten „magasabb rendje” félreérthetetlenül jelzi Jézusnak Istennel szembeni „alázatát”. Az élő Jézus, mint Emberfia és mint Istenfia, fentiek szerint nem volt sem önmaga, sem a tanítványok számára Isten, vagy fiúisten. Dávid Ferenc is vallhatta Jézusnak megváltói, krisztusi szerepét és Istenfia méltóságnevét, mert az első három evangélium szerint ez nem jelentett elhajlást sem Jézus, sem pedig a tanítványok és az evangélisták álláspontjától, akik következte-

sen az egyszemélyű, egyetlen Élő Isten hite mellett vallották, hogy Jézus a Messiás, a Krisztus és Jézus kivételes (egyszülött) Fia az egyetlen mennyei Atyának. Dávid Ferencről idézhetjük legjobban ismert sorait: „Az egész Szentírás az egy Istenről tanúskodik és az egy Istennek Fiáról, Jézus Krisztusról, ki minket megváltott ...”

A Jézus kora óta eltelt közel két évezred és a Dávid Ferenc kora óta elmúlt fél évezred alatt az emberi gondolkodás hatalmasat fejlődött, és ez megingatott olyan korábbi mítoszokat, amelyek az ókor, majd a középkor hitvilágában még nagy szerepet játszottak. Az ószövetségi teremtéstörténet mítoszáat felváltó tudományos következtetések a teremtő fejlődést vallják magukénak, amely szerint minden (a múltban, a jelenben és a jövőben) létező, a teremtéssel elindult fejlődési láncolat során jött létre, következésképpen preegzisztenciája a teremtésig nyúlik vissza és ugyanúgy minden létező, ugyancsak a fejlődési lánc hordozójaként (posztegzisztenciában) az örökkévalóságig tart. A geocentrikus világképnek még megfeleltethető a szilárd égboltozat fölé elképzelt isteni trón és a körülötte szolgáló emberfeletti lények létezése, de a végtelenné tárgult univerzumban Isten léte is csak határtalannak képzelhető el és csak abszolút szellemi lényként, aki szellemi-lelki kapcsolaton keresztül nyilatkoztatja ki magát a teremtő fejlődés legfőbb hordozójának, az embernek. Istennel minden ember megtalálhatja a közvetlen lelki-szellemi kapcsolatot, de Isten igaz kinyilatkoztatására csak kivételes ember lehet kiválasztott. Jézus ilyen kiválasztott ember volt, aki szellemében-lelkében érezte meg az Istentől kapott megváltói, messiási elhivatottságot és kapta meg hozzá a képességeket és az erőt. Csak valóságos (és nem természetfeletti) emberként lehetett és lett Messiássá, Krisztussá. Minden ember lehet istenfia, Jézusnak azonban olyan egyedülálló kapcsolata volt Istennel, hogy méltán kapta az Istenfia méltóságnevet, és válhatott a mennyei Atya egyszülött Fiává. Ezt Dávid Ferencel együtt vallhatjuk ma is, mert isteni és emberi szeretete tökéletes és teljes volt, az általa kinyilatkoztatott Isten, a Lélek-Szeretet-Igazság Isten számunkra, az egész emberiség számára ma is az élő Egy Igaz Istent jelenti.

Sztankóczy Zoltán

Unitárius műsorok a televízióban és a rádióban

Ez év őszén egyházunk nyolc alkalommal jelentkezik vallásos műsorral a Magyar Televízióban.

Szeptember 27-e az Őszi hálaadás ünnepe, melyen ősi szokás szerint Úrvacsorát osztunk. Ez alkalomból a tv élő istentisztelet-közvetítést adott Nagy Ignác utcai gyülekezetünkben, Orbókné Szent-Iványi Ilona szószéki, valamint Kászoni József úrvacsorai ágendai szolgálataival.

Október 4-én, vasárnap délután unitárius Örömhír c. műsor volt az

egy csatornán, a nyári vásárosnaményi ünnepekről, valamint Kereki Gábor nyugalmazott angliai unitárius lelkészről.

Szeptember 26-tól, négy szombat reggel egymás után 8.05-kor az MTV 1-en Jó reggelt adj, Istenem! c. unitárius gyermekhittan lesz a budapesti hitoktatók közreműködésével.

November 15-én, Dávid Ferenc emlékünnepe, reggel a Nap TV rövid áhítatot közvetít, majd du. félórás

műsor lesz az erdélyi unitárius egyházzal, különös tekintettel az évfordulóra.

A Magyar Rádió Kossuth adóján 1992. november 6-án, pénteken, 13.30 órai kezdettel, Egy az Isten címmel, unitárius vallásos félóra lesz.

Szeretettel ajánljuk híveink figyelmébe a fenti unitárius műsorokat.

FÜZESGYARMAT

Alapításának 90. évfordulóját ünnepelte 1992. július utolsó vasárnapján a Füzeggyarmati Egyházközség.

A perzselő hőség ellenére zsúfolásig megteltek a szép, fehér templom padjai. Az ünnepi alkalomra érkeztek Erdélyből, Budapestről és az ország más részeiből is.

Balácsi László füzeggyarmati lelkész megemlékezett az 1902. július 27-én megszületett egyházközség alapítóiról. Az első istentiszteletet Józán Miklós budapesti, Ádámossy Gábor hódmezővásárhelyi lelkész és Zoltán Ferenc mezőberényi kántortanító tartotta.

Balácsi László ismertette a 90 évvel ezelőtti, majd az azt követő jelentős egyházi eseményeket. Elmondotta, hogy az 1991. évi adatok szerint az eklézsia lélekszáma 101 fő, ebből 76 rendes egyháztagnak, 25 fő egyházpártolónak, akik erkölcsi és anyagi támogatásban részesítik egyházközségüket.

A Homoród mentéről érkezett faragott csillár felavatását Orbókné Szent-Iványi Ilona budapesti lelkész végezte.

Az Unitárius Egyház előjárósága nevében Dr. Lőrincz Ernő üdvözölte a 90 éves egyházközséget, valamint az ünnepségen megjelenteket. Ezen istentiszteleten került sor két ifjú leány: Nemes Erzsébet és Szénási Magda konfirmálására, melynek során áhítattal tettek bizonyosságot alapos felkészültségükről.

A megemlékező istentiszteletet, s abban az úrvacsora osztását Balácsi Lászlóné szépen csengő szopránja keretezte.

A templomból kijövet a hívek megvásárolhatták a Dávid Ferenc Egylet Füzeggyarmati fiók-egylete kiadványát, a Keresztény Ébredést. Az ünnep szeretetvendégséggel folytatódott, ahol az egyházközségi tagok és családtagjaik meghitt beszélgetést folytattak a messziről érkezett vendégekkel.

Ez alkalommal a Főhatóság nevében a füzeggyarmati egyházközségben Orbókné Szent-Iványi Ilona közügyigazgató és dr. Lőrincz Ernő mb. főgondnok-h. püspöki vizitációt tartott.

Muszka Ibolya

ALBERT SCHWEITZER KONFERENCIA

Az IARF ez év július 20–25 között a franciaországi elzászi Munsterhez tartozó Le Kleebach Konferencia Központban rendezett Albert Schweitzerről egy nemzetközi teológiai előadás sorozatot.

Kolozsvárról Dr. Erdő János egyházi főjegyző, Dr. Szabó Árpád teológiai rektor és Dr. Rezi Elek teológiai professzor vettek részt a Konferencián. Hazánkat Dr. Jakab Jenő pestszentlőrinci lelkész képviselte.

A háromnyelvű konferencián (angol, francia, német) a világ minden tájáról, Dél-Afrikától Svédorszáig, Japántól az USA-ig mintegy hetvenen voltak, a legkiválóbb Albert Schweitzer kutatók.

Schweitzer német luteránus pap fia volt és luteránusként temették el. Francia édesanyjával és leányával franciául levelezett, Bach-ról szóló tanulmánykötetét is franciául írta, de teológiai tanulmányait németül írta. Nekünk magyaroknak ismerős a probléma. (Liszt magyar volt-e?)

André Gounelle montpellier-i professzor igen szellemesen a konferenciát bevezető tanulmányában azt ajánlotta, fogadjuk el, hogy Albert Schweitzer elzászi volt. Ebben maradtunk.

Miről volt szó?

„Albert Schweitzer és a Pantheizmus” „Albert Schweitzer és Kína vallásai” és különösen színes volt Ipenburg előadása Albert Schweitzerről és az afrikai vallásoktól. Ipenburg az Utrechti Ökumenikus Központ munkatársa, és hét évet élt afrikai ökumenikus missziós telepeken.

Nagy érdeklődéssel hallgatták a résztvevők Dr. Erdő János Albert Schweitzer és az unitarizmus c. előadását. Reméljük, az angol nyelvű előadás magyarul is olvasható lesz majd a Keresztény Magvető hasábjain.

Nagy és megérdemelt visszhangja volt az előadásnak.

Albert Schweitzer és az egyházi zene dimenzióiról Bernard Reymond strassbourgi zenetörténész beszélt – kórusbemutatóval.

Az előadásokat beható vita követte – és csak példaként említjük, volt olyan hozzászóló, aki Albert Schweitzernek a kínai vallások iránti érdeklődését úgy minősítette, hogy az a kereszténység közvetett bírálata volt.

Minden reggel áhítat volt, amit egy előre fölkerített lelkész vezetett, és aki gondoskodott az áhítat keretében több nemze-

tiségű munkatársakról, akik anyanyelvükön olvastak fel egy-egy bibliai részt.

Július 23-án Peter B. Godfrey angliai Ewell eponi lelkész fölkérésére Dr. Jakab Jenő olvasott fel magyar nyelven egy zsoltárt.

A konferencia keretében volt egy kirándulás, amikor egy katonai temetőt látogattunk meg. (Franciaországban külön minisztériuma van a világháború veteránjainak!)

Majd Albert Schweitzer szülőházát láthattuk, végül Colmarban az „Unterlinden” Múzeumban Grünwald világhírű oltárképeit.

Colmarban menet is, jövet is a Ferenczi család vendégszeretettel élvezte. A mártírhalált halt Dr. Ferenczi Sándor volt kolozsvári Unitárius Kollégiumi tanár özvegye és fiai patronáltak és vittek, hoztak autóval Colmarból a konferenciaközpontba.

A konferenciát remekül készítették elő, és a zökkenőmentes lebonyolítás Dr. Robert Traer főtitkár és Klaus Glidemann titkár érdeme.

Ezúton is köszönjük mindenre kiterjedő szíves figyelmüket.

dr. Jakab Jenő

MAGYAROK VILÁGTALÁLKOZÓJA

A Magyarok Világtalálkozóját augusztus 1–24 között rendezték meg hazánkban, és ezen belül augusztus 18–21-e között a Magyarok III. Világkongresszusát. Mi is üdvözlünk mindkét eseményt, mint újabb bizonyítékát annak, hogy a határok fizikailag elválaszthatnak minket, de a magyarság lélekben mindig együttmarad. Nagy örömünkre szolgált, hogy mindkét eseménynek több unitárius résztvevője is volt. A Magyarok Világszövetségének egyik védnöke és a kulturális bizottság tagja Bartók Béla főgondnok, aki az anyanyelvi konferenciáknak 1970 óta aktív közreműködője.

A Világkongresszust megnyitó augusztus 18-i istentiszteletet egyházunk a Nagy Ignác

utcai templomban tartotta. A szolgálatot Kedei Mózes esperes Székelyudvarhelyről, Szántó Harrington Anikó Homoród-Jánosfalváról és Bencze Márton püspökhelyettes az egyetemes magyarság szellemében végezte.

„Az egyházak a magyarság életében” c. konferencián augusztus 21-én Szász János lelkész, a Teológiai Intézet igazgatója vett részt és üzenetet intézett a világ unitárius és nem unitárius lelkészeihez, vallási közösségeihez, példának említve azt a helytállást, amivel a török hódoltság korában a presbitérium tartotta fenn a gyülekezeteket.

Az eseménysorozat unitárius résztvevői közül megemlítem még dr. Murvay Sámuel

atyánkfiát, aki a későbbiekben számol be tapasztalatairól benyomásairól.

Rövid beszámolómat, melyben az unitárius vonatkozásokat igyekeztem kiemelni, egy Csorón Sándor-idézzel fejezem be:

„Tudjuk: háborúk idején szokták azt ismételtetni, hogy egy népnek egységre van szüksége a megmaradáshoz. Mi ezt békeidőben is meghirdetjük, hisz a magyarság egysége – szellemi és lelki egysége – most legalább olyan fontos, mint veszély idején.”

Bencze Franciska

Emlékezés

János Zsigmond erdélyi fejedelem születésnapjára

Négyszázötvenkét évvel ezelőtt, 1540. július 7-én született Budán. Súlyos örökséget vett át atyjától, Szapolyai Jánostól.

Hogy a reformáció, s különösen ezen belül az unitárius vallás Erdély földjén oly gyorsan gyökeret verhetett, abban meghatározóan nagy része van annak a türelmes és megértő szellemnek, amely János Zsigmond fejedelem alatt áthatotta a kis ország politikai kormányzását.

Születésekor két erős párt küzdött egymással az ország birtoklásáért. Az egyik volt az úgynevezett német párt, amely Ferdinándért és vele az ősi katolikus vallásért küzdött, a másik párt a nemzeti irányt képviselte, s a reformáció felé hajlott. Szapolyai János halálakor elkeseredett harc folyt a két fél között. Szapolyai halála előtt tanácsosait a magyar név dicsőségére kér-

te, arra, hogy idegen nemzetből való királyt ne válasszanak, hanem fia mellett tartsanak ki, s mihelyt az alkalom kedvez, őt koronázzák meg, s ezáltal a nemzeti királyság továbbfolytatását biztosítsák. Így történt, hogy János Zsigmondot atyja temetése után, alig két hónapos korában, azonnal magyar királlyá választották, s Székesfehérváron megkoronázták. Melléje gyámul édesanyját, Izabellát tették. Egyben háromtagú kormányzó tanácsot rendeltek melléjük. Hosszú megpróbáltatások után 1556-ban választották Szászsebesen urukká János Zsigmondot az erdélyi rendek és a hozzá tartozó magyarországi vármegyék, s ezzel megalapították az önálló erdélyi államot.

János Zsigmond fejedelemnek – annyi más korabeli gondolkodóval együtt – meghatározó nagy tette volt, hogy átment a reformáció különböző fokozatain, majd a gyulafehérvári

második hitvita után unitáriussá lett. Felbecsülhetetlen történelmi érdemeiket szerzett az unitarizmus létrejöttében. Az unitarizmus követője és jótévője volt Ő!

János Zsigmond uralkodása volt az egyetlen alkalom a magyar történelemben, amikor unitárius király ült a trónon, s unitárius kormányzat volt hatalmon. Erejét nem arra használta, hogy elnyomja a más hitet valló felekezeteket, vagy, hogy különleges kiváltságokkal halmozza el a sajátját, hanem, hogy biztosítsa az egyenlő jogokat és kiváltságokat mindenki számára.

A Budapesti Unitárius Egyházközség gyülekezete 1992. július 12-i Istentiszteletén, a Nagy Ignác utcai központi templomban így emlékezett János Zsigmond születésnapjára, s így emlékezünk születésnapján áldott életére, hálással köszönve jóságát mi a kései unitárius utódok.

Dr. Kis Zoltán

HÍREK

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, a legnagyobb európai emigráns szervezet volt az elmúlt évtizedek során. Magas színvonalú szabadegyetemi napjai, könyvkiadása sokáig volt életbentartó erő azok számára, akik hozzájutottak a diktatúra éve alatt. A szervezet 1992. májusában először tartotta egyetemi napjait, konferenciáját Magyarországon, Balatonkenesén. Annak idején 1978-ban Magyarországról először Orbókné Szent-Iványi Ilona és dr. Frenkl Róbert evangélikus főgondnok vettek ezen részt. Az idei májusi konferencián Orbókné lelkész nő tartotta a záróáhitatot a résztvevőknek, akik között több nyugati és erdélyi unitárius is volt. A Szabadegyetem elnökségi tagja Ferenczy Sándor testvérünk is, aki Franciaországban él.

Egyházi életünk hírei

Az Antiszemitizmus és Rasszizmus Elleni Nemzetközi Liga magyar szekcióját megalapító kerekasztal konferencián, a Városházán, egyházunkat dr. Jakab Jenő lelkész-jogtanácsos képviselte.

A Magyar Nemzeti Múzeum Szent László király szentté avatásának 800. évfordulója alkalmából emlékülést és kiállítást rendezett, melynek elnöke László Gyula professzor, atyánk fia volt. Az ünnepségeken Bencze Márton püspökhelyettes vett részt.

A XIV. dalai láma hazánkba látogatott, és szimbólikus sírt, sztupát avatott fel Kőrösi Csoma Sándor tiszteletére, születésének 150. évfordulója alkalmából. Az Őszentsége által a Bazilikában rendezett ökumenikus istentiszteleten Bartók Béla főgondnok és Szász János, a Teológiai Intézet igazgatója képviselte egyházunkat.

A Johannita-rend együttműködést felajánlva megkereste egyházunk vezetését. Érdeklődésként említve: a Johannita-rend az egyetlen protestáns lovagrend és augusztus óta ismét bejegyzetten működik hazánkban. Több külföldön élő unitárius testvérünk is tagja, így pl. dr. Gyamaty György egyetemi tanár, prof. dr. Gyergyay Ferenc és fia.

A Kelet-Magyarországi Szabadelvű Protestáns Kör titkára Felhős Szabolcs atyánk fia közreműködésével egyhetes olvasótábort rendeztek beregszászi gimnazisták részvételével Baktalórántházán, és tíznapos honismereti cserkész tábor a Tisza mellett.

A Magyarországi Baptista Egyház Választó Szövetségi közgyűlése 1992. március 26-án megválasztotta a gyülekezetek ajánlása alapján a következő négyéves időszakra vezetőit. A szövetségi elnöki szolgálatra Révész Árpád, Budapest-Nap utcai lelképásztor, a szövetségi főtáskári tisztre Győri Kornél, a korábbi egyházi titkár kapott megbízást.

Dr. Nyíredy Szabolcs atyánkfiának – a Gyógynövény Kutató Intézet R. T. elnökgazdájának – a Semmelweis Orvostudományi Egyetem rektora a szenátus javaslata alapján a c. egyetemi tanár-i címet adományozta.

Cserkészélet

A rohonci (Ausztria) nagytábor után egyházközségünk cserkészcsapatának néhány tagja lehetőséget kapott arra, hogy „fogadó cserkész-ként” résztvegyen a Magyar Cserkészszövetség Julianna-majori „cserkészparkjában” egy majd háromhetes walesi-magyar táborozáson. Csapatunk tagjai sok ismeretségre és tapasztalatra tettek szert, melyeket igyekeznek majd csapatunk és egyházunk hasznára fordítani.

Felhívás

Budapesti egyházközségünk cserkészcsapata idén is szeretettel vár minden 10 és 13 év közötti fiút és leányt, minden szombaton reggel 9 órakor a Nagy Ignác utcai I. emeleti tanácssteremben.

Sok érdekesség, játék és természetismeret (kirándulások) vár rátok. Gyertek közénk!

Nagy Szabolcs Zsolt, Perjés Éva,
Sipos Emőke Villó őrvezetők

Laptulajdonos:
a Magyarországi Unitárius Egyház

Főszerkesztő:
Török Tamás

A szerkesztőség munkatársai:
Sándor Gy. Máttyás, Gálffy Gábor,
Bencze Franciska

A szerkesztőség címe:
V., Nagy Ignác utca 4. Budapest, 1055.
Telefon: 111-2801

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel u. 10/a – 1900 – közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Évi előfizetési díj: 180,- Ft.
Egyes szám ára 30,- Ft.

Index: 25 842

Készült a Cerberus Kft. gondozásában
(Budapest V., Kálmán Imre u. 23.
Tel.: 132-3511)

Felelős vezető: Schmidt Gábor
HU ISSN 0133-1272